

BIRGITTE THYLSTRUP
PSYKOLOG, PH.D.
KATHRINE BRO LUDVIGSEN
ANTROPOLOG
BEGGE KABS-VIDEN, GLOSTRUP KOMMUNE

dereudviklingen af kvalificeret misbrugsbehandling i Danmark med perspektiver fra 'frontkæmperne'.

Om projekterne

Det ene projekt, 'Vidensformidling og anvendelse', har til formål at afdække, hvordan 5 af de primære faggrupper inden for misbrugsbehandling (pædagoger, socialrådgivere, læger, sygeplejersker og psykologer) oplever og anvender den eksisterende vidensproduktion inden for misbrugsområdet: Opleves den som tilgængelig, formidlingsvenlig og praktisk anvendelig? Hvor meget viden indhentes der og hvorhenne?

Som en del af undersøgelsen af forholdet mellem 'best practise' og opkvalificering af misbrugsbehandling undersøges faggruppernes egne oplevede behov for videreuddannelse og opkvalificering, et område, der samtidig spiller en rolle for fastholdelse og faglig udvikling af medarbejderne.

Dataindsamlingen til projektet er på nuværende tidspunkt i gang, og der sættes på at indhente minimum 50 til maksimum 100 spørgeskemaer inden for hver faggruppe. Spørgeskemaerne uddeles og udfyldes både ved professionsfaglige temadage, besøg på regionale misbrugsbehandlingssteder i Danmark samt individuelt rettede henvendelser til medarbejdere inden for de enkelte faggrupper.

Det andet projekt, 'Praksisforskning vedr. kvalitetssikring i behandlingsarbejdet', er en intern undersøgelse på en behandlingsinstitution for misbrugere. Formålet med undersøgelsen er at afdække barrierer og vanskeligheder i behandlingsarbejdet (med særligt fokus på dokumentation) samt at undersøge, om den pågældende behandlingsinstitutioners behandlingskultur kan synliggøre mulige problematikker/løsninger i forhold til opkvalificering af behandlingsarbejdet: Hvilke barrierer og vanskeligheder møder behandlerne i det daglige arbejde?

Hvordan er de klædt på til såvel det skriftlige som det praktiske arbejde? Hvordan håndteres og efterleves dokumentationskravene, og er disse krav forenelige med, hvad behandlerne forstår ved god behandling?

Undersøgelsen tager udgangspunkt i antropologiske metoder og omfatter således deltagerobservation på forskellige afdelinger, herunder møder og samtaler med brugere, kvalitative interview med behandlere samt gennemgang af diverse dokumenter og brugerjournaler. Derudover vil undersøgelsen omfatte en række fokusgrupper med behandlere på tværs af afdelingerne i den pågældende behandlingsinstitution.

Formidling af resultater

Begge undersøgelser forventes færdige i løbet af foråret 2010. Ud over formidlingen af den enkelte undersøgelse vil vi i næste nummer af STOF som sagt også perspektivere dem i forhold til hinanden. På gensyn!

NOTER

- 1 Den sociale stofmisbrugsbehandling i Danmark. Hovedrapport. SFI 2009. www.sfi.dk
- 2 www.kl.dk/social-service/artikler/63995/2009/09/misbrugere-med-psykiske-problemer-skal-udredes/

UDFORDRENDE MØDER

En undersøgelse af møder mellem sygeplejersker og indlagte personer med afhængighedsforhold til illegale rusmidler på medicinske afdelinger.

Nanna Kappel

Ph.d. afhandling. 310 sider, 248 kr.
Forskerskolen i Livslang Læring. Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning. Roskilde Universitet. August 2009.
Forhandles hos RUC-Bogladen.
www.slbook.dk.

Stofbrugere bliver i forbindelse med hospitalisering udsat for stigmatiseringsbevægelser og skift af statuslag og positioner i mødet med sundhedsvæsenets professionelle. I følelsesmæssige møder mellem sårbare individer sker der læreprocesser, fortolkninger og forhandlinger. Disse analyseres med brug af mikrosociologiske metoder og temaer som ikke-anerkendelse, socialt rollearbejde, identitetsdannelse, skam, skabelsen af afviger-kategoriseringer og stigmatisering – med sigte på at skabe større viden med henblik på sundhedsfremmende skadesreduktion for denne gruppe.

Forsvar for afhandlingen fandt sted den 13. november 2009.

Unge Misbrug – viden til fagpersoner

AF LARS MESSLE & MAJ EUN HERLØW, SERVICESTYRELSEN

Unge Misbrug er et landsdækkende videnscenter, der er sat i verden for at give en håndsrækning til kommunerne i deres faglige indsats for at forebygge og håndtere udviklingen af misbrug blandt unge. Håndsrækningen består i at tilbyde kommunerne og deres fagpersoner rådgivning, viden og konsulentstøtte til opkvalificering af indsatserne. Fagpersoner er de voksne, som har med unge at gøre i undervisningssektoren, fritidssektoren eller i det sociale hjælpesystem.

Ved de årlige forhandlinger om, hvad Satspuljen skal anvendes til på udsatteområdet, vedtog de politiske partier i 2007 en socialpolitisk strategi, som fik navnet 'Lige Muligheder'. Strategien gik ud på at iværksætte en særlig hjælpe- og støtteindsats over for børn og unge, som havde om ikke alle så i hvert fald mange odds imod sig i kraft af at have vanskelige opvækstvilkår. Strategien er blevet udmøntet i 16 projekter¹, og Unges Misbrug er et af dem.

Baggrunden er, at en relativt stor del af unge under 18 år har eller er på vej til at få problemer med rusmidler – alkohol eller stoffer. Det drejer sig efter forskeres mening om 6-8 % af de unge. Mange af disse unge har brug for hjælp eller støtte for ikke at udvikle et egentligt misbrug.

Mange fagpersoner har svært ved at forholde sig fornuftigt til disse unge. I stedet for at bruge deres faglighed fokuserer de udelukkende på de unges rusmiddelproblemer og overser derved, at mange af disse unge også har en række andre problemer, der måske i virkeligheden skal løses først. Eller de ignorerer simpelthen rusmiddelproblemerne i det ofte naive håb, at det nok går over af sig selv. Eller de tænker, at det kan de ikke forholde sig til og ringer til kommunens misbrugscenter. Men rigtig meget af det forebyggende arbejde skal i virkeligheden udføres af de almindelige voksne, som har med de unge at gøre – skolelærerne, klubmedarbejderne, AKT-lærerne, kommunens sagsbehandlere osv.

Når Unges Misbrug har været forbi i en kommune, skulle det meget gerne være sådan, at kommunens fagpersoner er blevet

dygtigere til at opspore og støtte de unge, som har problemer knyttet til deres forbrug af rusmidler. Det drejer sig om unge mennesker, hvor rusmidlerne er på vej til at tage styringen – unge, der bruger rusmidler som et middel til at løse problemer i deres liv, men hvor rusmidlerne er på vej til at blive et nyt problem for dem oven i de andre problemer, de har.

Hvad tilbyder Unges Misbrug?

Faglig viden på en hjemmeside

Unge Misbrug oprettede i oktober 2009 hjemmesiden www.unges-misbrug.servicestyrelsen.dk, hvor fagpersoner kan hente noget af den viden, der er brug for i arbejdet med unge.

Rådgivning

Generelt tilbyder vi rådgivning om

- En konkret ung
- Grupper af unge
- Helhed i indsatsen for den enkelte unge eller grupper af unge
- Koordinering af en kommunes forskellige indsats
- Samspillet mellem lovgivningerne på området

Vi har i skrivende stund (november 2009) endnu ikke fået så mange henvendelser til rådgivningen, at der tegner sig et mønster af, hvordan vores rådgivning vil blive benyttet.

Konsulentstøtte

Konsulentstøtte er et gratis tilbud om at opkvalificere kommunens indsats over for unge med misbrugsproblemer. Næstved Kommune er i øjeblikket 'forsøgskanin' for 'Den Store Pakke':

Den Store Pakke

Konsulentstøtten varer ca. 1 år, og vi tilbyder blandt andet i samarbejde med kommunerne, at:

- Drøfte, hvad kommunen kan/vil/bør udvikle i sin indsats
- Hjælpe kommunen med at udvikle en strategi for det tværfaglige samarbejde i indsatsen: organisering af indsatsen, tværfaglige fora, nøglepersoner etc.

- Udvikle en handleguide til kommunens fagfolk om arbejdet med unge med rusmiddelproblemer
- Rådgive kommunen om, hvordan den udviklede strategi og handleguide kan implementeres
- Planlægge fælles tværfaglige ledelses- og medarbejdermøder og temadage
- Arrangere undervisning af tværfaglige grupper i kommunen

Den Lille Pakke

Den Lille Pakke omhandler undervisningsforløb, suppleret med den nødvendige konsulentbistand/processtøtte. Vi kan tilbyde undervisning inden for følgende områder:

- Rusmiddelpolitikker (holdningsarbejde)
- Metoder i arbejdet med unge med rusmiddelproblemer
- Viden om rusmidler
- Samarbejde omkring den unge, samtaletræning og styrket samarbejde med andre i kommunen
- Hvordan man kan opbygge et godt og funktionelt netværk mellem fagfolk

Konferencer og temadage

Unge Misbrug vil afholde en konference årligt suppleret med temadage, når vi kan se, at der er behov for det.

Den første konference blev afholdt i december 2009 og handlede om faglighed og metoder med oplæg, workshops og teaterforum. Der var plads til 220 deltagere, men da tilmeldingsfristen udløb, havde vi fået mere end 600 tilmeldinger. Det tager vi som et tegn på, at fagpersonerne har brug for input, dialog og et mødeforum om unges misbrug. For ikke at skuffe alt for mange af de tilmeldte besluttede vi at gentage konferencen i januar 2010. Du kan læse om, hvad der blev sagt, og hvad der skete på konferencen ved at klikke ind på Unges Misbrugs hjemmeside.

Unge Misbrug er p.t. bemandet med 6 konsulenter fra Indenrigs- og Socialministeriets Udsatteenhed i Servicestyrelsen

NOTE

¹ <http://www.ism.dk/Puljer/satspulje/Sider/Start.aspx>
Udmøntning af satsreguleringspuljen for 2008, side 13-21.

Stofmisbrug i socialfagligt perspektiv

I 2007 tog Indenrigs- og Socialministeriet en række initiativer til at løfte kvaliteten i den sociale behandlingsindsats for stofmisbrugere. Bogen 'Stofmisbrug i socialfagligt perspektiv' er et af disse initiativers resultater. I bogen beskrives en række temaer, knyttet til mennesker med stofmisbrugsproblemer, og tilbud, der kan være relevante – enten i forhold til stofmisbruget eller i forhold til de mange andre sociale problemer, der kan

være årsag til misbruget eller virkning af det. Bogen tænkes anvendt af fagpersoner på området, som enten kan søge inspiration, blive introduceret til områdets temaer eller blive henviset til andre publikationer, hvis interessen stikker dybere. Bogens faglige indhold bygger på allerede publiceret forskning og fagartikler.

Målgruppen for bogen er både fagpersoner med et begrænset kendskab til området, der har brug for et hurtigt overblik, og fagpersoner, som har arbejdet mange år på stofmisbrugsområdet, men ønsker viden om emner, der ligger uden for deres erfaringsområde, fx visitatorer, behandlere og sagsbehandlere

SFI udgav i september 2009 en rapportserie i 7 dele om den sociale stofmisbrugsbehandling i Danmark. Undersøgelsen, der er bestilt og finansieret af Servicestyrelsen, omfatter omkring 2.250 nuværende og tidligere misbrugere, cirka 300 pårørende og en række behandlingsledere, kommunale medarbejdere og visitatorer.

Undersøgelsen giver et overblik over behandlingstilbuddene til danske stofmisbrugere, afdækker bl.a. hvilke

sociale behandlingsydelser stofmisbrugerne modtager og hvilke metoder behandlingsstederne anvender. Blandt konklusionerne er, at næsten halvdelen af misbrugerne modtager social behandling af en lav intensitet, at en stor del af misbrugerne har psykiske, sociale og fysiske problemer og at flertallet oplever, at de ikke får tilstrækkelig hjælp til at håndtere problemerne. Forskerne bag undersøgelsen anbefaler forbedringer af den sociale stofmisbrugsbehandling i form af fx mere behandling og flere tilbud om psykologsamtaler. Men forskerne understreger også, at der er brug for bedre uddannelse af behandlingspersonalet.

Rapporterne kan downloades fra www.sfi.dk

med kontakt til stofmisbrugere i deres daglige arbejde. Det skal understreges, at bogens målgruppe også omfatter fagpersoner, der har kontakt med stofmisbrugere i andre sammenhænge end misbrugsbehandling.

Sigtet med bogen er at samle op på den eksisterende viden om stofmisbrugsområdet i Danmark og derigennem, at Stofmisbrug i socialfagligt perspektiv kan bidrage til refleksion over arbejdet for mennesker med stofmisbrugsproblemer.

Bogen bliver udgivet i foråret 2010 og vil være gratis. Den vil kunne bestilles på: www.servicestyrelsen.dk

Konference om den sociale stofmisbrugsbehandling i Danmark

Den 12. april 2010 afholder Servicestyrelsen en konference på Odense Congress Center med fokus på den sociale stofmisbrugsbehandling i Danmark. Konferencen vil være for behandlere, sagsbehandlere og andre, der arbejder med stofmisbrugere. Program for dagen vil blive offentliggjort på www.servicestyrelsen.dk i starten af 2010.

Hvis du har spørgsmål til bog eller konference, er du velkommen til at kontakte

Mette Kronbæk mkr@servicestyrelsen.dk

eller **Mette Lykke Lauridsen** mll@servicestyrelsen.dk

Social Årsrapport 2009

Udgivet i et samarbejde mellem CASA og Socialpolitisk Forening. Socialpolitisk Forlag.

Pris kr. 125 + moms.

Downloades fra www.casa-analyse.dk

Temaet for Social Årsrapport 2009 er 'Borgerlig socialpolitik?'. Der har været tale om et kursskifte i dansk socialpolitik siden 2001. En række bidrag gennemgår elementer og konsekvenserne af den borgerlige socialpolitik, fx konsekvenser af incitamentspolitikken, konsekvenser af lave sociale ydelser, konsekvenser af kommunalreformen, konsekvenserne for de socialt dårligst stillede m.v.

Social årsrapport giver en status og overblik over situationen på det sociale område. I det seneste år er den socialpolitiske udvikling blevet stærkt påvirket af den økonomiske krise. Det har resulteret i negativ økonomisk vækst, en faldende beskæftigelse og et stort underskud på de offentlige budgetter. Det er en alvorlig situation, fordi det har en række afledede sociale konsekvenser.

Kære Stof

REDAKTION:

Mads Uffe Pedersen
(ansvarshavende)
Birgitte Jensen
Michael Jourdan
(redaktører)

Grafisk tilrettelæggelse:

Lucky Seven / Info@lucky7.dk
Assistent: Jønsson
Korrektur: Leif Aidt
Tryk: Zeuner Grafisk A/S
Oplag: 3.000
ISSN: 1397 - 3385

Redaktionen afsluttet

23. december 2009
Deadline for næste nummer:
31. marts 2010
STOF nr. 15 udkommer sommer 2010

ABONNEMENT:

Tilmelding på www.stofbladet.dk
Spørgsmål vedr. abonnement,
samt artikler og indlæg, sendes til:
bj@crf.au.dk

POSTADRESSE:

STOF / CRF København
Artillerivej 90, 2
2300 København S

STOF udsendes gratis til en lang række myndigheder, institutioner og fagfolk på stofmisbrugsområdet. STOF udgives af Center for Rusmiddelforskning via en bevilling fra Indenrigs- og Socialministeriet. Artikler eller større uddrag må gengives med kildeangivelse og efter aftale med forfatteren. Indlæg i bladet er udtryk for forfatterens egne synspunkter og dækker ikke nødvendigvis redaktionen eller CRFs holdninger.

REDAKTIONEN VIL GERNE HØRE DIN MENING:

Hvorfor læser du bladet? Hvad er godt? Hvad kunne forbedres? Hvordan ville livet være uden STOF? Er hjemmesiden som den skal være? Er der funktioner, du savner? Vil du gerne blogge med forfatterne? Vil du gerne per mail orienteres om konferencer, kommende temaer i STOF mv? Er der emner du kunne tænke dig artikler om? Kunne du godt tænke dig at skrive til STOF? Skal vi have flere bog anmeldelser/ omtaler i STOF? Kunne du tænke dig at være anmelder på bøger, du selv synes er interessante?

TEMAER under forberedelse:

'Minnesota og Fælleskaberne' (AA, NA osv.), Udsatte kvinder, På-rørende, Heroin. Kunne du tænke dig at bidrage til et af disse emner, eller har du forslag til os?

KONKURRENCE:

Blandt besvarelser modtaget inden 20. februar trækkes lod om en sand raritet: 'Stimulanser' redigeret af professor Knud O. Møller, Gyldendal. Kbh. 1945 - det første store værk på dansk om rusmidler med artikler om Nydelsesmidler og Rusgifte, Forfaldenhed, Eksotiske folk, Kaffe og Te, Nikotin, Alkohol, Sovemidler, Amfetamin, Opium og morfin, Kokain, Eksotiske rusgifte og Rusgifte i juridisk belysning. I alt 338 sider.

SEND EN MAIL TIL STOF PÅ BJ@CRF.AU.DK

Husk at skrive navn og adresse i dit svar, hvis du ønsker at deltage i konkurrencen.

Kære Stof.....

STOF, CRF
Dopenhagen
Artillerivej 90, 2.sal
2300 Kbh. S